

प्राक्कथनम्

भारतीयसंस्कृतभाषा-अनुसन्धान-पत्रिकायाः (Indian Journal of Sanskrit Language Research Studies – IJSLRS) प्रथमस्य प्रथमाङ्कस्य प्रकाशनम् अस्माकं कर्तुं परमसन्तोषस्य गौरवस्य च विषयः अस्ति। भारतीयज्ञानपरम्परायाः, संस्कृतभाषायाः, शास्त्रीयवाङ्मयस्य च संवर्धनाय, संरक्षणाय, वैश्विकप्रचाराय च समर्पिता एषा पत्रिका अद्य स्वस्य प्रथमं पदं निवेशयति। संस्कृतम् केवलं प्राचीनभाषा न, अपितु भारतस्य दार्शनिक-वैज्ञानिक-सांस्कृतिक-आध्यात्मिकचिन्तनस्य अक्षयः स्रोतः इति भावनया एषा पत्रिका प्रारम्भ्यते।

अस्य प्रथमाङ्कस्य शोधलेखाः भारतीयदर्शनस्य, व्याकरणशास्त्रस्य, वैदिकवाङ्मयस्य, भाषातत्त्वस्य, योगविद्यायाः तथा शैवदर्शनस्य विविधान् आयामान् सम्यग् आलोकयन्ति। अत्र प्रकाशितेषु अनुसन्धानलेखेषु परम्परागतशास्त्रज्ञानं आधुनिकदृष्ट्या पुनर्विमृश्यते, येन प्राचीनभारतीयविद्यायाः नूतना प्रासङ्गिकता सुस्पष्टतया प्रकाशते।

अद्वैतवेदान्त-बौद्ध-साङ्ख्यदर्शनानां मोक्षसिद्धान्तानां तुलनात्मकमीमांसा भारतीयदर्शनस्य गाम्भीर्यम् उद्घाटयति। न्याय-वैशेषिकदर्शनस्य द्रव्यसिद्धान्तस्य आधुनिकभौतिकविज्ञानस्य परिप्रेक्ष्ये पुनर्मूल्यांकनं प्राचीनभारतीयवैज्ञानिकचिन्तनस्य वैशिष्ट्यं प्रदर्शयति। श्रौतसूत्राणां पाणिनीयव्याकरणेन सह सम्बन्धस्य विवेचनं वैदिकभाषासंरक्षणे व्याकरणशास्त्रस्य महत्त्वं प्रतिपादयति। मीमांसादर्शने शाब्दबोधस्य तात्त्विकस्वरूपस्य विश्लेषणं भारतीयभाषादर्शनस्य सूक्ष्मतत्त्वान् प्रकाशयति। पातञ्जलयोगदर्शनस्य आधुनिकमानसिकस्वास्थ्यविज्ञानेन सह समन्वयः प्राचीनयोगविद्यायाः अद्यापि जीवनोपयोगित्वं प्रतिपादयति। काश्मीरशैवदर्शनस्य अभेदाभेदसिद्धान्तस्य अनुसन्धानं भारतीयाद्वैतपरम्परायाः वैचित्र्यं दार्शनिकसमृद्धिं च उद्घाटयति।

एवं समग्रतः अयं प्रथमाङ्कः संस्कृतभाषायाः, भारतीयदर्शनस्य, वैदिकपरम्परायाः, भाषाशास्त्रस्य तथा भारतीयज्ञानसम्पदः बहुमुखस्वरूपस्य दर्पणरूपेण विराजते। अस्मिन् प्रकाशिताः शोधलेखाः केवलं शास्त्रीयपरम्परां न अनुसरन्ति, अपितु आधुनिकशोधपद्धत्याः आलोकं स्वीकृत्य नवीनानुसन्धानमार्गान् अपि उद्घाटयन्ति।

पत्रिकायाः एषः प्रथमः प्रकाशनप्रयासः विद्वत्समाजस्य, अनुसन्धानकर्तृणां, अध्यापकानां, विद्यार्थिनां, संस्कृतप्रेमिणां च समर्पितः। भविष्योन्मुखेषु अङ्केषु अपि उच्चकोटिशोधलेखानां प्रकाशनेन संस्कृतविद्यायाः अन्तर्राष्ट्रीयप्रतिष्ठां वर्धयितुं, भारतीयज्ञानपरम्परायाः वैश्विकप्रसारं च साधयितुं अस्माकं दृढः संकल्पः अस्ति।

सम्पादकमण्डलं सर्वेभ्यः लेखकेभ्यः तेषां मौलिकशोधयोगदानाय हार्दिकं धन्यवादं ज्ञापयति। समीक्षकानां निष्पक्षसमालोचनायै, सम्पादकीयदलस्य अथकपरिश्रमाय, तथा अस्य पत्रिकायाः सफलप्रकाशने योगदानं दत्तवन्तः सर्वे सहयोगिनः अस्माभिः कृतज्ञतया स्मर्यन्ते। अस्माकं पाठकानां विद्वत्समाजस्य च सततविश्वासः एव अस्य पत्रिकायाः प्रेरणाशक्तिः भविष्यति।

“आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतः” इति ऋग्वैदिकभावनानां पुरस्कृत्य वयं आशास्महे यत् भारतीयसंस्कृतभाषा-अनुसन्धान-पत्रिका (IJSLRS) संस्कृत-अनुसन्धानक्षेत्रे उत्कृष्टविद्वत्संवादस्य, मौलिकशोधस्य, भारतीयज्ञानपरम्परायाः च प्रमुखमञ्चरूपेण प्रतिष्ठां प्राप्स्यति।

Bindhya KS

Chief Editor

CONTENTS

SL. NO	TIT	AUTHOR	PAGE NO
1	अद्वैत-बौद्ध-साङ्ख्यः मोक्षसिद्धान्तानां तुलनात्मकं दर्शनम्	N A Shihab	1-9
2	न्याय-वैशेषिक द्रव्य-सिद्धान्त का वैज्ञानिक पुनर्मूल्यांकन न्याय-वैशेषिक द्रव्य-सिद्धान्त का वैज्ञानिक पुनर्मूल्यांकनः आधुनिक भौतिक विज्ञान के सन्दर्भ में तुलनात्मक अध्ययनम्	Sujith S	10-16
3	श्रौतसूत्र-व्याकरण सम्बन्धः वैदिक शब्दरचनाओं का अध्ययन	Bindhya KS	17-22
4	योगदर्शन और आधुनिक मानसिक स्वास्थ्यः एक अन्तरानुशासनिक अध्ययन	Lathakumary P C	23-29
5	मीमांसासूत्रे शाब्दबोधः भाषातत्त्वस्य तात्त्विकमन्वेषणम्	K. K. Sundaresan	30-35
6	काश्मीर-शैव दर्शनः अभेद-अभेद सिद्धान्त का विश्लेषण	J P Prajith	36-42